

VEIÐIMÁLASTOFNUNIN.

Arni Ísaksson

Rafveiðar í Langá
1980.

Reykjavík
1980

Rafveiðar í Langá á Mýrum 1980.

Inngangur.

Þann 20. og 21. september 1980 voru framkvæmdar rafveiðar í Langá. Leiðsögu- og aðstoðarmenn voru Ingvi Hrafn Jónsson og Halldór Snæland. Eins og áður var lögð áherzla á að fá samanburð á laxamagni fyrir ofan og neðan Sveðjufoss og kanna hversu ofarlega lax hefur hrygnt haustið 1979. Nokkur súld var, einkum fyrri daginn en áin var nokkuð hlý miðað við árstíma (6-8°C) og vatnsmagn í ánni var eins og minnst getur verið. Út frá þessu var metið að veiðni hefði verið í hærra lagi.

Samtals voru veiddir 12 staðir, þar af 5 fyrir ofan Sveðjufoss og var lögð áherzla á að veiða sömu staði og árið áður til að fá beinan samanburð. Ekki var veitt stórt svæði á hverjum stað, en frekar komið víða við. Í eftirfarandi greinargerð munu verða birtar töflur um veiði frá fyrra ári til að auðveldara sé að gera samanburð.

Niðurstöður.

a) Seiðamagn.

Tafla 1 sýnir heildarmagn veiddra laxaseiða haustið 1980, áætlaðan fjölda á 100 m² miðað við ákveðna veiðni ásamt fjölda og meðalstærð seiða í mismunandi aldurshópum. Tafla 2 sýnir sömu upplýsingar fyrir árið 1979.

Seiðabéttleiki í veiðinni 1980 virðist vera svipaður og í veiðinni 1979 fyrir neðan Sveðjufoss en seiðamagn fyrir ofan fossinn er nær tvöfalt meira í veiðinni 1980. Hlutfallið á milli árganganna er mjög eðlilegt í veiðinni 1980. Sem dæmi má nefna að fjöldi þriggja vetra seiða sem ganga í sjó að vori er 30-40 seiði af 3-400 seiðum veiddum eða 10% sem er álitnið vera eðlilegt hlutfall gönguseiða í heildarframleiðslu.

Í veiðinni kom greinilega fram að lax hefur ekki hrygnt fyrir ofan ármót Langár og Gljúfurár og hugsanlega ekki að ráði fyrir ofan Tófufoss þó ekki væri það athugað í þessari ferð. Einu seiðin sem fundust fyrir ofan ármót voru úr sleppingu sumarseiða og gönguseiða vorið 1980.

b) Vöxtur.

Vöxtur seiða yfir sumarið 1980 hefur verið mun betri en 1979, en virðist vera nokkuð sambærilegur í efri og neðri hluta árinna. Þó er nokkur munur á stærð 0+ seiðanna milli svæða en þau eru verulega stærri í neðri hlutanum. Stafar það sennilega fyrst og fremst af því að þau hafa klárað kviðpokann fyrr vegna hærri vatnshita í neðri ánni og hafa þannig fengið forskot í vexti.

Seiðin sem eru á síðasta ári fyrir sjógöngu (III+) eru nú að meðaltali 10 mm stærri en á fyrra ári. Ef tíðarfar verður skaplegt þegar líður að vori má því búast við að gönguseiði verði nokkuð stærri á vori komanda heldur en síðastliðið vor. Hvort slíkur munur hefur áhrif á heimtu úr sjó skal ósagt látið.

Sumarseiði sem sleppt var vorið 1980 við 40 mm stærð hafa náð 75 mm stærð eftir sumarið sem jafngildir seiðastærð á þriðja ári (II+) í náttúrunni. Þau verða aðeins eitt sumar til viðbótar í ánni áður en þau ganga niður og verða því II+ við sjógöngu. Samkvæmt þessu sparast hér 2 ár í ánni miðað við náttúruleg seiði. Athyglisvert er að vöxturinn yfir sumarið er um 35 mm sem er mun meira en meðalvöxtur í ánni milli ára (20 mm). Þetta stafar fyrst og fremst af því að þéttleikinn á efstu svæðunum er mjög lítill og mikið vantar á að sleppt sé því magni sem áin getur fóstað á þessum svæðum.

Nokkur gönguseiði úr eldisstöð komu fram í veiðinni í efri hlutanum sem bendir til þess að einhver tregða hafi verið í sjógöngu þegar þeim var sleppt síðastliðið vor.

Greinilegt er að vöxtur hefur verið meiri sumarið 1980 en oftast áður. Þannig hafa seiði vaxið um 25 mm á milli áranna 1979 og 1980 miðað við 20 mm meðalvöxt milli ára. Stærstu seiðin (III+) hafa vaxið um 30 mm milli ára sem samsvarar tvöföldun í þyngd.

c) Aldur.

Lengdardreifing seiðanna í veiðinni 1980 sézt í mynd 1. Eins og áður eru seiðin um 4 ár í ánni fyrir sjógöngu. Ekki þarf að búast við neinum breytingum á þessu í náttúrulegum seiðum en slepping sumarseiða á efri hluta árinna getur skilað gönguseiðum á tveimur árum eins og áður var vikið að a.m.k. meðan þéttleiki er ekki mikill. Þannig eru stór svæði árinna mjög vannýtt og slepping slíkra seiða verður enn að teljast ákjósanlegasta ráktunaraðferðin. Hugsanlega mætti nýta rúmlega startfóðruð seiði í slíka ráktun líkt og gert var í Þjórsá vorið 1974.

d) Önnur atriði

Telja má víst að veitt hafi verið óvenju hátt hlutfall af heildargöngu laxa í Langá síðastliðið sumar, þótt veiði hafi aðeins verið nálega 1100 laxar. Þar sem smálaxagöngur hafa aðallega brugðist mun sá lax sem eftir er í ánni vera óvenjulega stór og nauðsynlegt er að hann hafi nægilegt vatn á hrygningartímanum til að athafna sig. Ástand Langár með tilliti til þessa var ekki álitlegt um miðjan september en rennsli mun hafa aukist síðan. Það þarf að leggja á það mikla áherzlu að stíflumannvirki við Langavatn megi nýta á öllum árstímum til að jafna rennsli árinna og koma í veg fyrir stórflóð sem geta skafið botn og valdið tjóni á hrognum og seiðum. Þetta tekst aðeins með því að takmarka flóðgáttina úr vatninu við hæfilegt meðalrennsli árinna og láta vatnið miðla stórflóðum yfir lengri tíma. Minnst hefur verið á jákvæð áhrif lítið eitt hærra hitastigs í ánni yfir veturinn í fyrri skýrslu.

Reykjavík 20. október 1980

(Árni Ísaksson)

Tafla 1. Rafveiðar í Langá á Mýrum 20.-21. sept. 1980.

Veiðistaðir	Fjöldi m ²	Meðal- veiðni	Fjöldi laxaseiða	Fj. seiða ₂ pr. 100 m	Meðall. laxas.(mm)				Fj. seiða í aldursh.			
					0+	I+	II+	III+	0+	I+	II+	III+
v/gömlu brú	150	50%	51	68					28	2	15	6
Þjótandi	200	50%	34	34					10	15	7	2
Jarðlangsst. str.	200	50%	82	82					48	28	6	0
N-Hvítsstaðahylur	200	50%	37	37					3	15	9	10
Reynimelur	300	50%	64	43					24	16	14	10
Veiðistaður A	200	50%	68	68					52	10	4	2
Lækjarmót	250	50%	66	53					39	10	12	5
Heild fyrir neðan Sveðjufoss	1500	50%	402	54	37 mm	55 mm	77 mm	108 mm	204	96	67	38
Skriðuflijtót	100	50%	129	260					39	44	31	15
Neðri Kampari	70	50%	71	200					30	10	18	13
Efri Kampari	100	50%	65	130					43	14	5	3
Armótaflijtót *	350	50%	34	20	73 *				32 *	2 *		
300m.neðan stíflu *	100	50%	11	22	75 *				10 *	1 *		
Heild fyrir ofan Sveðjufoss	720	50%	310	86	34 mm	56 mm	76 mm	103 mm	154	71	54	31

* Öll seiði úr eldisstöð.

Tafla 2. Rafveiðar í Langá 6.-7. október 1979.

Veiðistaðir	Aætlaður fjöldi m ²	Fjöldi laxa	Fj. laxa pr. 100m ²	Veiðni	Meðallengd laxa mm				Fjöldi laxa í aldursþóp			
					0+	I+	II+	III+	0+	I+	II+	III+
Neðri breiðan	250	33	40	33%	-	-	-	-	7	9	13	4
Þjótandi	300	33	33	33%	-	-	-	-	10	14	9	0
Túnstrengur	225	21	29	33%	-	-	-	-	12	6	2	1
Jarðlangsst.	200	18	27	33%	-	-	-	-	12	1	5	0
Neðri Hvítstaðahl.	225	69	94	33%	-	-	-	-	49	6	13	1
Birgislaut	350	54	46	33%	-	-	-	-	39	5	9	1
Reynimelur	300	52	52	33%	-	-	-	-	22	10	15	5
F Stangarholt	200	49	73	33%	-	-	-	-	35	2	12	0
A Stangarholt	200	55	82	33%	-	-	-	-	28	7	15	5
Hádegishylur	175	35	62	33%	-	-	-	-	18	6	8	3
Lækjarós	225	56	76	33%	-	-	-	-	34	6	13	3
Heild neðan Sveðju	2650	475	54	33%	31 mm	51 mm	71 mm	96 mm	266	72	114	23
Skriðuflijtót	200	65	97	33%	-	-	-	-	27	16	17	4
Kampari	300	90	90	33%	-	-	-	-	29	33	20	8
Milli Kotafoss og Tófufoss	350	29	25	33%	-	-	-	-	12	9	5	3
Armótaflijtót	-	1	-	33%	-	-	-	-	68	58	42	15
Heild ofan Sveðju	850	184	42	33%	31 mm	51 mm	71 mm	93 mm	136	116	84	30

Mynd 1. Lengdardreifing rafveiddra seiða í Langá
20-21. sept. 1980.

